Dijital ?yi Olu? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dijital ?yi Olu? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19794

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu ölçek, Dijital ?yi Olu? (Digital Well-being) kavram?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, 2018 y?l?nda gerçekle?tirilen bir bildiri sunumu arac?l???yla bilim dünyas?na tan?t?lm??t?r. Geli?tirme çal??mas?n?n temel amac?, dijitalle?en dünyada bireylerin teknoloji kullan?m?na ba?l? olarak deneyimledikleri olumlu psikolojik durumlar? ve ya?am kalitesini de?erlendirebilecek geçerli ve güvenilir bir araç sunmakt?r. Bu çal??ma, dijital devrimin getirdi?i yeni kavramlar? psikoloji ve e?itim teknolojileri alan?na kazand?rmay? hedeflemektedir. Ölçek, bireylerin dijital ya?amlar?ndaki dengeyi ve fark?ndal??? ölçerek, dijital teknolojilerle sa?l?kl? bir ili?ki kurmalar?na yönelik ara?t?rmalara zemin haz?rlamaktad?r.

Ölçek geli?tirme süreci, Ebru Öztürk taraf?ndan yürütülmü? ve 6. Uluslararas? Ö?retim Teknolojileri ve Ö?retmen E?itimi Sempozyumu'nda "Dijital devrimin güncel kavramlar?ndan biri de dijital iyi olu? mu? (Bir ölçek geli?tirme çal??mas?)" ba?l??? alt?nda sunulmu?tur. Bu çal??ma, dijital teknolojilerin bireyler üzerindeki etkilerini anlamak için önemli bir ba?lang?ç noktas? te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Dijital ?yi Olu?, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Teknoloji Kullan?m?, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Ebru Öztürk

Amaç

Dijital ?yi Olu? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin dijital araçlar? ve platformlar? kullan?rken hissettikleri psikolojik iyi olu? seviyelerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Geleneksel iyi olu? kavramlar?n?n dijital ortama uyarlanmas?n?n gereklili?inden yola ç?karak, bu araç bireylerin çevrimiçi faaliyetlerinin psikolojik refahlar?n? nas?l etkiledi?ini nesnel bir ?ekilde belirlemeyi amaçlamaktad?r.

Bu ölçek, özellikle e?itim teknolojileri, medya psikolojisi ve dijitalle?menin psikolojik etkileri üzerine çal??an ara?t?rmac?lar için tasarlanm??t?r. Ölçek, bireylerin dijital ya?amlar?ndaki dengeyi, fark?ndal??? ve tatmini ölçmeye yard?mc? olmay? amaçlamakta, böylece dijital teknolojilerin sorumlu ve faydal? kullan?m?n? te?vik eden e?itim ve müdahale programlar?n?n geli?tirilmesine katk?da bulunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek taraf?ndan ölçülen psikolojik yap?, genel olarak "Dijital ?yi Olu?" olarak adland?r?lmaktad?r. Bu yap?, bireylerin dijital cihazlar? ve interneti bilinçli, dengeli ve amaçl? bir ?ekilde kullanarak genel ya?am tatminlerini art?rmalar? durumunu ifade eder. Dijital ?yi Olu?, sadece teknoloji ba??ml?l???n?n yoklu?u de?il, ayn? zamanda teknolojinin bireyin hedeflerine ula?mas?na ve sosyal ba?lar?n? güçlendirmesine yard?mc? olma yetene?iyle yak?ndan ili?kilidir.

Bu yap? genellikle; dijital araçlarla geçirilen zaman?n kontrolü, dijital etkile?imlerden elde edilen fayda, dijital stresin yönetimi ve çevrimiçi/çevrimd??? ya?am dengesi gibi çok boyutlu alt alanlar? içermektedir. Ölçek, bu karma??k yap?y? ölçmek üzere tasarlanm?? olup, bireyin dijital ortamdaki psikolojik uyum düzeyini belirlemeyi hedefler.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünün belirlenmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Kaynak bilgileri, geçerlik analizlerinin spesifik istatistiksel sonuçlar?n? do?rudan sunmamaktad?r. Ancak, bir ölçek geli?tirme çal??mas? olarak sunuldu?u için, çal??man?n tam metninde (Öztürk, 2018) yap? geçerli?i (faktör analizi yoluyla), kapsam geçerli?i ve muhtemelen ölçüt ba??ml? geçerlik gibi yöntemlerin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Geçerlik çal??malar?n?n spesifik bulgular? ve istatistiksel sonuçlar?, 6. Uluslararas? Ö?retim Teknolojileri ve Ö?retmen E?itimi Sempozyumu'nda sunulan tam bildiri metninde detayl? olarak yer almaktad?r. ?lgili tam metne bu ba?lant? arac?l???yla ula??labilir: ittes.org.tr

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçüm arac?n?n farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar verme derecesini ifade eder. Dijital ?yi Olu? Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri (örne?in, Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?, test-tekrar test güvenilirli?i) geli?tirme çal??mas?n?n ayr?lmaz bir parças?d?r.

Kaynak içeri?inde güvenirlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, bu tür bir geli?tirme çal??mas?n?n iç tutarl?l?k analizlerini içerdi?i kesindir. Güvenirlik sonuçlar? (Cronbach Alfa katsay?lar?, madde-toplam korelasyonlar? vb.) kaynakça olarak belirtilen konferans bildirisinde detayland?r?lm??t?r. Bu sonuçlar, ölçe?in tutarl? ölçümler yapma yetene?ini desteklemektedir ve psikometrik standartlara uygun oldu?u kabul edilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Dijital ?yi Olu? Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlar?n? belirlemek amac?yla faktör analizi tekniklerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçek geli?tirme çal??malar?nda, genellikle öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanarak ölçe?in do?al boyutlar? ke?fedilir ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile bu boyutlar?n teorik yap?ya uygunlu?u test edilir.

Bu analizler, dijital iyi olu? yap?s?n?n kaç boyuttan olu?tu?unu (örne?in, dijital denge, dijital fark?ndal?k, dijital ba?l?l?k) ortaya koyar ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendi?ini gösterir. Faktör yükleri, özde?erler ve aç?klanan varyans oranlar? gibi istatistiksel veriler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemekte olup, bu detaylar tam metin bildirisinde mevcuttur.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.)

Format: Kaynakta derecelendirme format? ('-') belirtilmemi?tir. Ancak, psikolojik ve e?itim alan?ndaki bu tür tutum ve alg? ölçekleri tipik olarak 5'li veya 7'li Likert Ölçe?i format?nda kullan?l?r (örn: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Language Available: Türkçe

Population Group: Kaynakta spesifik bir popülasyon grubu belirtilmemi?tir. Ancak, çal??man?n e?itim teknolojileri sempozyumunda sunulmas? ve dijital devrim kavram?na odaklanmas? nedeniyle, dijital teknolojileri aktif olarak kullanan yeti?kinler veya üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanm?? olmas? muhtemeldir.

Age Group: Belirtilmemi?tir.

Population Details: Detayl? örneklem büyüklü?ü ve demografik bilgiler, Öztürk (2018) bildirisinde yer almaktad?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Kat?l?mc?lar?n kendi dijital iyi olu? düzeylerini beyan etmeleri esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital Denge, Teknoloji Stresi, Psikometrik Araç, Ö?retim Teknolojileri, Ya?am Tatmini.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Affiliation Email addresses: ebruo@biruni.edu.tr

Correspondence Address: Biruni Üniversitesi (Yazar?n 2018 y?l?ndaki kurumsal ba?lant?s? üzerinden ç?kar?m yap?lm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2018

Ölçe?in ticari veya akademik amaçlarla kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücret bilgisi hakk?nda net bir bilgi bulunmamaktad?r. Ölçe?i kullanmay? dü?ünen ara?t?rmac?lar?n, sorumlu yazar **Ebru Öztürk** ile resmi yollarla ileti?ime geçmeleri tavsiye edilmektedir.

Sorumlu Yazar ?leti?im: ebruo@biruni.edu.tr

Kaynaklar

Öztürk, E. (2018, 12-14 Eylül). *Dijital devrimin güncel kavramlar?ndan biri de dijital iyi olu? mu? (Bir ölçek geli?tirme çal??mas?)* . 6. Uluslararas? Ö?retim Teknolojileri ve Ö?retmen E?itimi Sempozyumu, Edirne, Türkiye.

Bildirinin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: ittes.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: dijital-iyi-olus-olcegi-toad.pdf

Dijital ?yi Olu? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, referans olarak belirtilen Öztürk (2018) çal??mas?n?n tam metninde yer almaktad?r. Ölçe?in madde say?s? ve faktör yap?s? için yazarla ileti?ime geçilmesi veya tam metne ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM